

KIRKKOHALLITUKSEN YLEISKIRJE

Nro 35/2010
19.10.2010

TILINTARKASTUKSEEN TULEVAT MUUTOKSET JA TILINTARKASTAJAN
VALINTA VALTUUSTOKAUDELLE 2011-2014

Kirkkojärjestyksen 15 luvun 10 pykälään on tullut muutos, jonka mukaan vain ammattitilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö hoitaa seurakuntien tilintarkastuksen valtuustokaudesta 2011-2014 alkaen. Seurakuntavaaleissa 2010 valittava kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto valitsee yleensä kevään 2011 ensimmäisessä kokouksessa vähintään yhden tilintarkastajan ja yhden varatilintarkastajan tai näiden sijasta tilintarkastusyhteisön valtuustokauden ajaksi. Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan tulee olla JHTT-, KHT- tai HTM-tilintarkastaja taikka JHTT-, KHT- tai HTM-tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on määrättävä päävastuulliseksi tilintarkastajaksi JHTT-, KHT- tai HTM-tilintarkastaja. Tilintarkastajalta ei edellytetä seurakunnan jäsenyyttä.

Tarkastuspalvelulla tarkoitetaan kirkkojärjestyksen 15 luvun 11-13 pykälien mukaista hallinnon ja talouden tarkastamista. Lakisääteisen tilintarkastuksen tekijä tarkastaa myös erikseen määritellyjä kohteita, esimerkiksi EU-projektiin ja rakennusavustuksiin liittyvät tilitykset. Sopimus pohjaisten IT-yhteistyöalueiden isäntäseurakuntien tulee ottaa tarjouspyynnössään mukaan tietohallinnon ja tietoturvallisuuden tarkastustehtävän, kun ne pyytävät tarjousta tulevan valtuustokauden tilintarkastuksesta. IT-yhteistyöalueiden isäntäseurakuntien tulee hankkia tietohallinnon ja tietoturvallisuuden tilintarkastuksen vuonna 2011 hyvissä ajoin ennen *Kirjurin* käyttöönottoa ja sen jälkeen vuosittain vuodenvaihteen tienoilla, jotta tarkastuksen tulokset olisivat jäsen seurakuntien tilintarkastajien käytettävissä kevättalven ja kevään aikana. Isäntäseurakunta lähettää tiedot tietoturvallisuuden tarkastamisesta yhteistyöseurakunnille ja kirkkohallituksen tietohallintoyksikköön. Tarkastuksessa noudatetaan hyvää tilintarkastustapaa ja tilintarkastuslakia soveltuvin osin.

Tarkastuspalveluhankinta tehdään hankintalain (30.3.2007/348) mukaan. Mikäli tilintarkastuksen arvioidaan maksavan valtuustokauden aikana yhteensä alle 30 000 euroa ilman arvonlisäveroa, niin seurakunnalla ei ole velvollisuutta kilpailuttaa hankintaa hankintalain mukaan. Tästä huolimatta tarkastuspalvelua hankittaessa seurakunnan tulee noudattaa hankintalaissa määritellyjä hyviä käytäntöjä sekä seurakunnan omia päätöksiä hankinta-asioissa. Seurakunnalla on mahdollisuus ilmoittaa tilintarkastuksen hankinnasta *Hilma*-tietokannassa, vaikka tarkastuspalvelun arvioitu hankintahinta olisi kansallista kynnysarvoa alempi. Kirkko-

hallituksen yleiskirjeessä 23/2010 on esitelty viimeksi tulleet muutokset hankintalakiin sekä mm. muutoksenhaun vaikutus hankintasopimuksen tekemiseen.

Taloussääntömallin mukaan seurakunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen valvonta (tilintarkastus) ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Seuraavat muutokset aiheuttavat lisätarpeita seurakunnan ulkoiseen ja sisäiseen tarkastustoimintaan:

1. Valtuustokaudesta 2011-2014 alkaen seurakunnissa ei ole enää luottamushenkilötilintarkastajia eikä tilintarkastajien puheenjohtajaa. Esimerkiksi kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastukset sekä rahavarojen ja arvopapereiden tarkastukset hoidetaan osana sisäistä valvontaa ja tilintarkastaja tarkastaa ne tarpeelliseksi katsomallaan tavalla hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Seurakuntien ostamien tilintarkastuspäivien lukumäärä todennäköisesti lisääntyy.
2. Seurakuntien lisääntynyt vapaaehtoinen ja määrämuotoinen yhteistyö edellyttävät säännösten, määräysten ja ohjeiden noudattamisen tarkastamista. Esimerkiksi seurakuntien sopimus pohjaisilla IT-yhteistyöalueilla tapahtuva yhteistyö ja joulukuussa 2011 voimaan tulevan kirkkolain 16 luvun mukainen Kirjuri-järjestelmän käyttö edellyttävät, että seurakuntien on noudatettava uusia tietoturvallisuuteen liittyviä ohjeita ja määräyksiä, jotka Kirkkohallitus on antanut seurakunnille kirkkolain KL 16 luvun perusteella. Samoin tulevaisuudessa kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelukeskus edellyttää sisäistä ja ulkoista valvontaa mm. tietoturvallisuuskysymyksissä.
3. Seurakuntatalouksien yhdistymisiä tulee runsaasti tulevan neljän vuoden aikana. Henkilökohtaiseen tietoon perustuvasta toimintatavasta siirrytään silloin yhteisten tietovarastojen ja tietojärjestelmien käyttöön. Tämä edellyttää säännösten ja määräysten noudattamista sekä valvonnan lisäämistä. Jokaisen yhdistymässä olevan seurakuntatalouden tilintarkastukseen tulee varata riittävät resurssit.
4. Kirkon jäsenmäärän ja verotulojen kertymisen kehitys ennakoivat talouden tiukentumista useimmissa seurakuntatalouksissa. Seurakunta ja koko kirkko tarvitsevat oikeaa tietoa toiminnan määrästä ja kustannuksista priorisoidakseen voimavarat kirkkolain mukaiseen toimintaan.

Mikäli seurakuntatalous kilpailuttaa tilintarkastuksen valtuustokauden 2011-2014 ajalle, hankinnan valintaperusteeksi valitaan kokonaistaloudellinen edullisuus. Seurakuntatalous määrittelee tarjouspyynnössä tärkeysjärjestyksessä tai painoarvot antaen ne valintakriteerit, joita se noudattaa tehdessään päätöstä tarkastuspalvelun hankinnasta. Tällaisia valintakriteerejä ovat tilintarkastajan ja varatilintarkastajan ammattitutkinnon tai ammattitutkintojen lisäksi muun muassa:

- tarkastustyön kokonaishinta seurakunnan ilmoittaman päivämäärän mukaan ilman arvonlisäveroa. Kokonaishinta pitää sisällään kirkkojärjestyksen mukaisten tehtävien sekä erikseen määriteltyjen tehtävien tilintarkastuksen yhteensä
- tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön arvio tarkastuspäivien lukumäärästä

- seurakuntien ja koko kirkon toiminnan, hallinnon ja talouden tuntemus
- kokemus julkisen hallinnon ja talouden tarkastamisesta
- tilintarkastajan laadunvarmistusjärjestelmän kuvaus, miten se on järjestetty ja miten sen toimivuutta valvotaan
- tilintarkastusyhteisön työvälitteet tilintarkastusta varten ja laadunvalvontajärjestelmän kuvaus, miten se on järjestetty ja miten sen toimivuutta valvotaan
- kuinka usein ja miten tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö kysyy palautetta asiakkaaltaan
- tilintarkastajan tai alihankintana teetettävän tietoturvallisuuden tarkastajan ammattipätevyys, esimerkiksi CISA-tutkinto

Perusammattitaitoon kuuluvat JHTT-, KHT- tai HTM-tutkinnon suorittamisen lisäksi mm. kirkkolain, kirkkojärjestyksen sekä kirkkohallituksen taloushallinnosta antamien ohjeiden tunteminen. Mikäli seurakuntatalous valitsee tilintarkastusyhteisön, valintakriteerinä voi olla myös yhteisön mahdollisuus tarjota erityisosaimista esimerkiksi konsernihallintoon tai verotukseen liittyvissä kysymyksissä. Konaishintaa lisäkuluineen ei suositella kaikkein painavimmaksi valintakriteeriksi, koska tilintarkastuksen palkkiot ovat pienet seurakunnan muihin hallintomenoihin verrattuna ja koska hyvin hoidettu tilintarkastus on seurakunnan etujen mukaista.

Liitteenä on tarkastuspalveluiden hankkimiseksi tarjouspyyntömalli, jota seurakunnan tulee muokata omien tarpeiden ja olosuhteiden mukaiseksi. Tarjouspyyntömalleja löytyy myös esimerkiksi netistä.

Mahdollisiin kysymyksiin vastaa taloussuunnittelupäällikkö Maija-Liisa Hieta-kangas, puh. (09) 1802 246 tai sähköposti etunimi.sukunimi@evl.fi.

KIRKKOHALLITUS

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja